YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
20 päivänä kesäkuuta 1985 *

Asiassa 94/84,

jonka Cour du travail de Liège on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Office national de l'emploi (kansallinen työvoimatoimisto)

vastaan

Joszef Deak

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) useiden säännösten tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Bosco sekä tuomarit T. Koopmans ja R. Joliet,

julkisasiamies: P. VerLoren van Themaat,
kirjaaja: P. Heim,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- pääasian kantaja Office national de l'emploi, edustajanaan asianajaja G. Lewalle, Liège,

- pääasian vastaaja Joszef Deak, edustajanaan asianajaja André, Liège,

- Euroopan yhteisöjen komissio, edustajanaan oikeudellinen neuvonantaja Joseph Griesmar,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.3.1985 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour du travail de Liège on esittänyt 27.3.1984 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.4.1984, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) useiden säännösten tulkintaa.

2 Kysymys on esitetty asiassa, joka koskee Office national de l'emploin (jäljempänä Onem) päätöstä kieltäytyä myöntämästä Joszef Deakille Belgian lainsäädännössä opintonsa tai työharjoittelunsa päätettyään työttömiksi jääneille nuorille työntekijöille säädettyä etuutta (*allocation d'attente*, työmarkkinatuki).

3 Joszef Deak on Belgiassa äitinsä luona asuva Unkarin kansalainen. Hänen äitinsä on Italian kansalainen ja työskentelee Belgiassa palkkatyössä.

4 Etuuden myöntämisestä kieltäytymisen perusteena oli se, että Joszef Deak on Unkarin kansalainen, sillä sovellettavassa Belgian lainsäädännössä säädetään, että kyseisiä etuuksia maksetaan ulkomaalaisille työntekijöille ja valtiottomille

henkilöille "ainoastaan kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti". Mitään asiaa koskevia sopimuksia ei ole tehty Unkarin ja Belgian välillä.

5 Joszef Deak saattoi kielteisen päätöksen Belgian työtuomioistuinten käsiteltäväksi. Asia ratkaistiin Deakin eduksi Liègen Tribunal du travail'ssa, joka arvioi, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohta tarkasteltuna yhdessä 2 artiklan 1 kohdan kanssa antaa mahdollisuuden soveltaa Joszef Deakiin hänen asuinvaltionsa lainsäädäntöä samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion omiin kansalaisiin ottaen huomioon hänen asemansa sellaisen työntekijän, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsenenä.

6 Onem saattoi asian käsiteltäväksi Cour du travail de Liègeen, joka lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"I Merkitseekö Euroopan talousyhteisöjen asetuksen (ETY) N:o 1408/71 2 artiklan 1 kohta sitä, että henkilöön, joka ei ole jäsenvaltion kansalainen, voidaan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan sanojen "sekä heidän perheenjäseniinsä" nojalla soveltaa Belgian työttömyyttä koskevia lakeja yksinomaan sillä perusteella, että hänen äitinsä on jäsenvaltion kansalainen?

II Mikäli henkilöön, joka ei ole jäsenvaltion kansalainen, sovelletaan Belgian työttömyyttä koskevia lakeja edellä mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan, sovelletaanko häneen työtä ja työttömyyttä koskevan 20.12.1963 annetun Belgian kuninkaallisen asetuksen (*arrêté royale*) 124 pykälää, jossa säädetään etuudesta sellaisille entisille opiskelijoille, jotka eivät ole vielä löytäneet työtä, edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn yhdenvertaisen kohtelun perusteella, vaikka asetuksen 67 artiklassa ei nimenomaisesti säädetä sen kaltaisesta työttömyyskorvauksesta ilman vakuutus- tai työskentelykautta?"

7 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 2 artiklan 1 kohdassa, johon kansallinen tuomioistuin viittaa, säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan työntekijöihin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai jotka ovat valtiottomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jäsenvaltion alueella, sekä heidän perheenjäseniinsä ja jälkeenjääneisiinsä."

8 Kun työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsenet kuuluvat henkilöihin, joihin asetusta (ETY) N:o 1408/71 sovelletaan, tällaisen työntekijän perheenjäsenten on kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan saatava, jäsenvaltion lainsäädännön perusteella "samat edut kuin tämän valtion kansalaiset, jollei tämän asetuksen erityisistä säännöksistä muuta johdu".

9 Ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi on syytä täsmentää, mihin etuuksiin sellaisen työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsenillä on oikeus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 nojalla.

10 Tässä yhteydessä Onem ja komissio, jotka esittivät kirjallisia huomautuksia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 20 artiklan mukaisesti, viittasivat 23.11.1976 annettuun tuomioon (asia 40/76, Kermaschek, Kok. 1976, s. 1669).

11 Komission mukaan kyseisessä tuomiossa erotetaan selvästi toisistaan toisaalta työntekijät ja toisaalta heidän perheenjäsenensä ja jälkeenjääneensä. Kun ensimmäiseen ryhmään kuuluvat henkilöt voivat vaatia asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 tarkoitettuja etuuksia omina oikeuksinaan, voivat toiseen ryhmään kuuluvat vaatia ainoastaan johdannaisia oikeuksia, jotka on saavutettu työntekijän eli ensimmäiseen ryhmään kuuluvan henkilön perheenjäsenen tai jälkeenjääneen asemassa.

12 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Joszef Deakin vaatima etuus ei komission mukaan ole sellainen etuus, jota hän voisi vaatia työttömän siirtotyöläisen perheenjäsenen asemansa vuoksi, koska kyseinen etuus ei ole siirtotyöläisen asemasta, jossa hänen äitinsä on, johdettu oikeus. Komissio huomauttaa lisäksi, että Belgian lainsäädännössä säädetyt *allocation d'attente* -korvaukset kuuluvat nuorille työnhakijoille heidän oman asemansa vuoksi eivätkä sen vuoksi, että heillä olisi työntekijän "perheenjäsenen" asema. Näin ollen komissio suosittelee vastaamaan kieltävästi kansallisen tuomioistuimen esittämään ensimmäiseen kysymykseen.

13 Onem on pääasiallisesti samaa mieltä komission kanssa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 tulkinnasta.

14 On huomautettava, kuten edellä mainitusta 23.11.1976 annetusta tuomiosta ilmenee, että etenkin työttömyyskorvausten osalta siirtotyöläisen, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsenillä on kansalaisuudestaan riippumatta

oikeus ainoastaan jäsenvaltioiden lainsäädännössä työttömien työntekijöiden perheenjäsenille säädettyihin etuuksiin.

15 Kansallisen tuomioistuimen tarkoittamissa *allocation d'attente* -etuuksissa on kyse etuudesta, jota myönnetään nuorille työnhakijoille heidän henkilökohtaisen tilanteensa vuoksi, ei sen vuoksi, että he ovat työntekijän perheenjäseniä.

16 Näin ollen työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsen, joka itse on kolmannen valtion kansalainen, ei voi vedota asetukseen (ETY) N:o 1408/71 ja erityisesti sen 2 artiklan 1 kohtaan ja 3 artiklan 1 kohtaan vaatiakseen, että hänelle myönnetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä nuorille työnhakijoille säädetty etuus, jonka alueella työntekijä työskentelee.

17 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään toiseen kysymyksen ei näin ollen ole tarpeen vastata, sillä kysymys oli esitetty ainoastaan siltä varalta, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi ensimmäiseen kysymykseen myöntävästi.

18 Jotta kansalliselle tuomioistuimelle esitettäisiin kaikki yhteisön oikeuden tulkitsemista koskevat osatekijät, jotka ovat hyödyksi sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemisessa, on kuitenkin syytä tarkastella erästä toista kysymystä, joka on tullut ilmi menettelyn aikana ja joka koskee 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

19 Komissio väittää, että kansallisen tuomioistuimen tarkoittamat *allocation d'attente* -etuudet ovat 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja ja että niitä näin ollen on myönnettävä työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, lapsille lasten kansalaisuudesta riippumatta. Joszef Deak, joka tyytyi menettelyn aikana esittämään ainoastaan suullisia huomautuksia, on myös ollut tätä mieltä. Onem puolestaan ilmoitti, ettei sillä ollut tätä seikkaa koskevia huomautuksia esitettävänään.

20 Asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion kansalaisen on työntekijänä toisen jäsenvaltion alueella saatava "samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden".

21 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on useaan kertaan todennut (viimeksi asiassa 249/83, Hoeckx, 27.3.1985 antamassaan tuomiossa, Kok. 1985, s. 982), asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sosiaalisen edun käsitteeseen kuuluvat "kaikki sellaiset edut, jotka – liittyivätpä ne

työsopimukseen tai eivät - yleisesti myönnetään kotimaisille työntekijöille pääasiallisesti sen objektiivisen tilanteen perusteella, että he ovat työntekijöitä, tai ainoastaan sen perusteella, että he asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa, ja joiden myöntäminen myös sellaisille työntekijöille, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, on näin ollen omiaan helpottamaan heidän liikkuvuuttaan yhteisössä".

22 Kuten 30.9.1975 (asia 32/75, Cristini, Kok. 1975, s. 1085) ja 16.12.1976 (asia 63/76, Inzirillo, Kok. 1976, s. 2057) annetuista tuomioista käy ilmi, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklassa esitetyllä yhdenvertaisen kohtelun periaatteella pyritään myös estämään työntekijän huollettavina olevien jälkeläisten syrjintä.

23 Työntekijää, joka haluaa huolehtia siitä, että hänen lapsensa saavat jäsenvaltioiden lainsäädännöissä nuorten työnhakijoiden tueksi säädettyjä sosiaalietuuksia, kannustettaisiin lähtemään jäsenvaltiosta, johon hän on sijoittautunut ja josta hän on löytänyt työtä, mikäli kyseinen jäsenvaltio saisi kieltäytyä myöntämästä hänen lapsilleen näitä etuuksia sillä perusteella, että lapset ovat ulkomaalaisia. Tällainen lopputulos, kuten edellä mainitussa 16.12.1976 annetussa tuomiossa täsmennettiin, olisi työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisön sisällä koskevan periaatteen tavoitteiden vastainen, kun otetaan huomioon muun muassa työntekijöille ja hänen perheenjäsenilleen tämän periaatteen mukaan 29.6.1970 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1251/70 (EYVL L 142, s. 24) määritellyin edellytyksin tunnustettu oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa.

24 Näin ollen asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan mukaan jäsenvaltio ei voi kieltäytyä myöntämästä lainsäädännössään nuorille työnhakijoille säädettyjä etuuksia sellaisen työntekijän, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen, huollettavina oleville lapsille sillä perusteella, että lapset ovat ulkomaalaisia.

25 Tätä johtopäätöstä ei muuta se, että lapsi ei ole jäsenvaltion vaan kolmannen maan kansalainen, kuten kansallisen tuomioistuimen tarkoittamassa tapauksessa.

26 Kuten komissio oikeutetusti huomauttaa, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklassa vahvistettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka koskee työntekijöitä, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia, ja epäsuorasti heidän perheenjäseniään, sovelletaan riippumatta perheenjäsenten kansalaisuudesta. Tämä vahvistetaan nimenomaisesti asetuksen 11 artiklassa, jossa säädetään, että jos jäsenvaltion kansalainen on palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatin-

harjoittajana toisen jäsenvaltion alueella, hänen aviopuolisollaan ja lapsellaan, joka on alle 21-vuotias tai huollettava, on oikeus ryhtyä mihin tahansa palkattuun työhön koko kyseisen jäsenvaltion alueella "myös siinä tapauksessa, että he eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia".

27 Kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on vastattava, että työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsen, joka itse on kolmannen valtion kansalainen, ei voi vedota asetukseen (ETY) N:o 1408/71 ja erityisesti sen 2 artiklan 1 kohtaan ja 3 artiklan 1 kohtaan vaatiakseen, että hänelle myönnetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä nuorille työnhakijoille säädetty etuus (*allocation d'attente*), jonka alueella työntekijä työskentelee. Kyseiset etuudet ovat kuitenkin asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja.

Oikeudenkäyntikulut

Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Cour du travail de Liègen 27.3.1984 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen, perheenjäsen, joka itse on kolmannen valtion kansalainen, ei voi vedota asetukseen (ETY) N:o 1408/71, ja erityisesti sen 2 artiklan 1 kohtaan ja 3 artiklan 1 kohtaan, vaatiakseen, että hänelle myönnetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä nuorille työnhakijoille säädetty etuus (*allocation d'attente*), jonka alueella työntekijä työskentelee. Kyseiset etuudet ovat kuitenkin asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja.

Bosco Koopmans Joliet

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 1985.

P. Heim
kirjaaja

G. Bosco
ensimmäisen jaoston puheenjohtaja